

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben háshoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét 15-én
Éannep utáni napok kivételével.

Ezerkezesség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség káziatok visszaadására
vagy megőrsésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, márczius 22.

Osztalék.

(K. Ö.) Egy statisztikai kimutatás van előtünk, mely a pénzintézetek és iparvállalatok múlt évi megállapított osztalékát tünteti fel. Érdekes ez a kimutatás nemcsak az elért eredmény szempontjából, hanem azért is, világosságot vet arra, hogy nálunk a pénzügyi tevékenységnek melyik alakja a legjövedelmezőbb.

A bankok közül a legkisebb osztalékot fizetett a Központi váltóüzlet, 4 százalékos, és az Osztrák-Magyar bank, 4-8 százalékos. A legnagyobb osztalékot a M. K. szab. osztályorsójáték 23-6 százalékos és a Pesti magy. keresk. bank 15 százalékos fizette. A bankosztalék átlaga 6 százalékos.

A takarékpénztárak közül a legkisebb osztalékot a Budapesti III. kerületi takarékpénztár 5 százalékos, a legnagyobbat a Pesti hazai takarékpénztár 35 százalékos fizette. Jó eredményt ért el az Egyesült budapesti főv. takarékpénztár is, mely 19 és fél százalékos fizetett. Az osztalék átlaga 10-4 százalékos.

A gőzmalmok közül a legkisebb osztalékot a Hungaria egyesült gőzmalmok 4 százalékos, a legnagyobbat, 12 százalékos az Első budapesti gőzmalom fizette. Az átlagosztalék 8 százalékos.

A biztosító társaságok közül a leg-

kisebb osztalékot a Magyar jég- és viszontbiztosító, 10 százalékos, a legnagyobbat az Első magyar általános, 40 százalékos fizette. Az átlagot itt nem akarjuk megállapítani, mert csak egy-néhány biztosító osztaléka ismeretes.

A bányák és téglagyárak közül a legkisebb osztalékot az Ujlaki téglagyár, 4-6 százalékos, a legnagyobbat a Draschegvár, 115 százalékos fizette. Az átlag itt 15 százalékos.

A vasművek, gépgyárak, a közlekedési vállalatok is 4-10 százalékos között jövedelmeztek. Az átlag 5 százalékos. Különböző vállalatok pedig 5 és fél és 16 százalékos között jövedelmeztek.

Látjuk tehát, hogy a közéleti válság dacára pénzintézeteink és iparvállalataink tisztességesen jövedelmeztek. Sőt egyike-másika több osztalékot tudott fizetni az előző évinél.

Ezeket látva, kérdezzük, hogy a tőke birtokosai miért nem karolják fel az iparvállalatok részvényeit? Sem állampapír, sem részvényt papír nem kell nekik. Ennek hátrányai ismeretesek. Hitelezőnk a külföldi iparvállalataink részvényei pedig, ha az iparvállalat kikiáltott hírnévnek örvend, egy-néhány tőkepenzes kezében összpontosul, ami piaci forgalmának hátrányára van, vagy pedig, ha az iparvállalat kevésbé szolid alapítás, vagy ha rossz vezetéssel bír, a részvények a legvadabb és legerkölcstelenebb tőzsdei spekuláció tárgyát képezik.

Mely esetben senki sem kér belőlök.

Mert habár az osztalékkimutatás iparvállalatainknál szépen fest, nem mind arany, ami fénylik. Nálunk még mindig érvényesül a fezőr-rendszer. A királyi ház egy előkelő tagjának vagyoni bukását is a fezőrök okozták. Valamely iparvállalat részvényeiben vad hausse játékot kezdenek a börzén. A biztos kéz, mely a papírt tőkebefektetésre vette, az árfolyam emelkedés által neki bátorítva, eladja papírjait, melyek a leghetlehetőbb tőzsdei machináció tárgyává lesznek. Az iparvállalat papírjai ennek következtében lassan-lassan a biztos kézből a spekuláció kezébe kerülnek és az u. n. lappangó anyagot képezik, mely függetleníti magát a vállaltól és az alap nélküli spekuláció tárgyát képezi.

A hiszekegy közönség lépve kerül és elveszti a pénzét.

Akik pedig intézik a spekulációt, vagyont nyernek.

A királyi család anyagi válságba került tagja milliókat vesztett egy gyanus iparvállalat részvényei révén, a fezőr, pedig, egy bécsi bankár, három négyszázezer korona vagyont nyert.

Természetes, hogy a fezőrök ezt csak az iparvállalat vezetőségének tudtával és beleegyezésével tehetik. Nem akadályozza meg a vad játékot, pedig módjában állana, hanem társul a fezőrökkel az iparvállalat megrontására. Az iparvállalatnak pedig bukás a sorsa. Az alaptőke lassan

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy álom.

Írta: J.-H. Rossy.

— Sokat vitatták már tudósok és laikusok egyaránt, vajon az álomlátás csak a képzelet pusztá jelensége, vagy pedig intelem a sorstól? Én a magam részéről egyik véleményt sem fogadom el teljesen, de mindenesetre hatással van reám az álom és sokszor cselekszem annak a jövendölése szerint. Életemnek egyik nevezetes eseménye fűződik ilyen álomhoz, amely megmentett engem olyan sorstól, aminőt a legrettegetesebbnek mondhatok.

Jean Ferrier, a kitűnő író, aki ezeket a minap egy társaságban elmondta nekünk, elmesélte aztán egész kalandját.

— Mintegy tíz évvel ezelőtt, — mesélte Ferrier, — a nyarat egy vidéki jó barátom ura házában töltöttem és ott megismerkedtem azzal a Madeleine de N. kisasszonnyal, akinek lény és szépsége első tekintetre megkapta egész

valómat. Fiatal, költői letkű, de rendkívül széles és minden ízében nőies volt ez a bájos teremtmény: tökéletesebb tipust feleség számára nála képzelni sem lehetett; minthogy pedig azonfölül csinos hozomány is kecsegtette az udvarlót, mi sem természetesebb, mint hogy a versenyzők száma nagy volt körülötte és magam is beálltam a pályázók közé. Madeleine kisasszony szülei a barátom házával szomszédos villát lakták és így nekem naponta alkalmam nyílt találkozhatni vele, olyankor is amikor vetélytársaim számára nem volt látható. Az a néhány hét, amit ott a falun töltöttem, igazi üdülés volt nekem a sok álmatlan párizsi éjszaka után; a fiatal leány társasága pedig valóságos átalakulást idézett elő az én megromlott lelkemben. Elég az ahhoz, hogy két héttel a megérkezésem után már oly szerelmes voltam, mint az iskolás diák vakációban a tánciskolában.

Egyetlen komoly vetélytársam valami Valentin de Mercier nevű gazdag környékbeli birtokos volt, amolyan csinos, jó fiú, aki szótlantul

tud a sarokban meghuzódni és fájdalmas tekintettel nézni ideálja mulatozását más férfi társaságában. Ennek a fiatal embernek az arcza mélyen az emlékembe vésődött; talán azért, mert ő lett egyik főalakja ennek a drámának, amely szerelmemhez fűződik.

Egy este, a szokott óránál kissé később térve pihenőre, hamar elaludtam; de alig hogy a szemem lehunytam, különös álom szövődött a képzeletemben. Fényes pompával berendezett teremben láttam magam, melynek mennyezetéről színes éji mécses világított. Tisztán emlékszem az álomképre még ma is . . . A széles szoba egyik felében egy férfit láttam aludni. Amint az arcát megnéztem, nem csekély meglepetésemre — magamra ismertem benne. Másik felében női arcz körvonalai rajzolódtak. Ez az arcz Madeleine kisasszony tökéletes mása volt . . . Az álom élénk színekkel festi meg az alakjait, így tehát én is jól láttam ennek minden részletét. Egyszerre azt láttam az álom szemével, hogy a nő felnyitja a pilláit és csodálkozva tekint körül. A következő perczen

Sirolin

Emeli az étvágyat és a tevényt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche“

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerházaiban. — Ára üvegonként 4 — korona.

eluszik, a kereskedővilág pedig elfordul az oly iparteleptől, melynek vezetősége az ipartelep termelési képességének fokozása helyett, börzejátékra adja magát. Az iparpapír termelés még nem iparfejlésztés.

Jó lesz ezeket megszivlelnünk, mikor azt látjuk, hogy iparvállalataink vigan osztják az osztalékot.

A politikai válság.

A helyzet mindenképen beteg. Az abszolutizmus paralitikus, a válság vérszegény. Csak a nemzeti öntudat, csak az alkotmányos érzés egészséges. A választások, az ujonczozás, meg az adószedés a válság holtpontjai. Ezek stagnálnak mostan. Történni pedig nem történik semmi. Még a kombinációk forrása is mintha bedugulna. A politikai pletykák nem bugyborékolnak.

A tegnap historikumából egyébként ki kell emelni *Andrássy memorandumát*, amelyet most hogyan, hogyan nem, a *N. W. T.* leközl.

A részletekről tudósításunkat az alábbiakban adjuk.

Andrássy memoranduma.

Nagy meglepetést keltett politikai körökben, hogy a *N. W. T.* részletesen közli *Andrássy memorandumát*, amelyet a király februárban nem fogadott el. *Andrássy* a memorandumot a legnagyobb titokban tartotta, annál érthetlenebb, hogyan jutott a megjelölt bécsi újság tudomására. Maga *Andrássy* autentikusnak jelenti ki.

A memorandum a bécsi újság közlése szerint nagy súlyt fektet a katonai kérdésre. Azt mondja ugyanis, hogy a válság legkedvezőbb megoldása akkor lenne remélhető, hogy ha a király megadná a magyar vezérlet és vezényleti nyelvet.

Ezzel az ünnepélyes királyi ígérettel

indulva új választási harcra, nem a függetlenségi párt erősödnek meg, hanem új 67-es tömörülés történék és majd ezé lenne a többség. A belőle alakuló új kormány egy-kettőre rendet tudna teremteni. A békés kibontakozás bekövetkezte után pedig a király valóra váltaná az ígéretet s megadná a magyar vezénylő nyelvet. De, ha már magyar vezénylő nyelvet nem lehetne egyelőre szó, legalább adják meg a magyar szolgálati nyelvet. Hiszen megvalósítható ez a kívánság, van magyar tiszt elegendő. Ennek a tervnek mi sem áll tehát útjában. A jelvénykérdést azon esetre, ha a magyar vezénylő megadná, a memorandum mellékesnek, másodrendű jelentőségűnek tartaná.

Andrássy véleménye egyébiránt a kérdésben az, hogy a közös jelvény föltétlenül mellőztessék.

A külön magyar jelvény pedig a zászlókon, csakókon legyen feltüntetve. A katonai bíraskodás tárgyalásának és ítéletének nyelve magyar legyen. *Andrássy* megjelölte a memorandumban a kibontakozás útját és azzal a határos kijelentéssel zárul, hogy a monarchia ma nagybatalom ugyan, de csak papiroson. Ha a magyar válságból a bécsi körök makacssága folytán hováhamar kibontakozás nem történik, a nagyhatalmi állásnak gyümölcseit a monarchia két álama nem fogja élvezhetni.

A bécsi utkövetkezményei.

Báró *Fejérváry* miniszterelnök ismét Budapestben van. Ma sem hozta nyilvánosságra, hogy tegnap mit végzett Bécsben, de ma már mégis szárnyra kelnek komoly hírek a bécsi kihallgatás eredményeiről. Elégge megbízható forrásból vesszük a hirt, hogy ezuttal a választások ki- vagy ki nem irásáról nem volt szó.

Ha a kormány megmarad azon az állás-

ponton, hogy semmiesetre sem írja ki az új választásokat a törvényes határidőn belül, akkor a kérdés egyelőre nem is kerül a király elé. Csak arra az esetre, ha a kormány nem merne, vagy nem akarna hallgatagon az április 11-iki határnapon átsiklani és holmi nyilatkozattal vagy egyébvel akarna a nemzethez fordulni, bemutatnák ezt a nyilatkozatot a királynak. Ezzel a kérdéssel azonban csak újabb minisztertanácsban fognak foglalkozni és addig nyílt kérdés marad a választások ügye és ezeknek hallgatag vagy hangos dobszóval való eliskasztása.

Ellenben nagyon sok szó esett az ujonczok és adók beszédéről. Ebben a tárgyban értesülésünk az, hogy a kormány végrehajtás útján is be fogja szedni mindazokat az adókat és illetékeket, melyek az ex-lexet megelőző időből származnak és az azóta fölmerült adókról egyelőre nem intézkedik, hanem beéri az önkéntes adózásokkal.

A *Pitreichchel* tegnap folytatott tárgyalások eredménye, hogy a hadsereg a póttartalékosok behívása és a kiszolgált katonák benn-tartása folytán még *őszig el lehet egyenes ujonczozás nélkül. Fejérváry ennek folytán nem fogja még most elrendelni* az ujonczozást, hanem már a legközelebbi minisztertanácsban oly intézkedéseket fognak elhatározni, melyek szerintük képesek lesznek az ujonczok háromnegyedrészt rábírní, hogy október elsejéig önként vonuljanak be és akkor se legyen szükség az erőszakos intézkedésre.

Ezek között az intézkedések között lesz állítólag az, hogy a bevonuló ujonczokat a harmadik év nagy gyakorlata után hazabocsátják, hogy minden nyáron az aratás idejére szabadságot adják a mezői munkásokat és hogy egy hadgyakorlatot elengednek.

A statárium.

Nem hiába emegette a *politikai szegénylégényeket Rakovszky* a minap, de szüksége is van a kormánynak már az ostromállapotra. Mint egy függetlenségi estilap értesül, *Fejérváry* előadta a királynak, hogy Magyarországon rövidesen *nagyobb zavargások* várhatóak. Hogy hol, mikor, miért azt persze a kormány tudhatja legjobban. A zavargások elkerülésével kieszközölte az udvarnál az *ostromállapot* elrendelését, mihelyt kell, a veszélyeztetett pontokra.

Fejérváry bizalma kabinetje jövő életében ebben az ostromállapotban összpontosul. A szuronyok, a golyó és akasztófa képezik az ő garanciáját. Hát iszen megvannak ezek a féltelmes eszközök, de hogy kiben tesznek kárt, majd eiválik egyszer a válság végén.

Fejérváry állítólag az ostromállapotról, a katonaság kirendelésével kapcsolatosan ezeket mondotta a királynak:

— Mit Soldaten können wir uns auch Abgeordneten schaffen.

Az ostromállapothoz tartozik a kormány erőszakos adószedési és ujonczozási kísérletezése is. Erre nézve most újabb tervei vannak amelyeknek vezérgondolata a fölfüggesztés, elkobzás és erőhatalom.

Ily dolgozik az abszolutizmus statárium, amelynek különös sajátága, hogy éppen a politikai szegénylégények itélkeznek benne.

Pénz kell.

A kormánynak tudvalevőleg nincs pénz. Hir szerint több évre bérbe fogja adni a do-

Madeleine fölkelt és éles kést vett elő a párnája alól . . . A kést aztán gyors mozdulattal az álmomból fölriadtam és izgatott ságomban hosszú ideig nem tudtam többé elaludni. Már hajnalodni kezdett, míg végre ismét elnyomott az álom.

Másnap természetesen mosolyogtam a dolog fölött és tovább udvaroltam a szép szomszédnőnek. Pompás napot töltöttünk el, vidám kirándulást tettünk a hegyek közé és estére fáradtan kerültem ágyba. De alighogy elaludtam, egyszer ismét feltáruult előttem az előző estén látott kép . . . És szakasztott oly módon, mint az első alkalommal, ponról-pontra ismétlődött a rémes jelenet a párna alá rejtett kés . . .

Leirhatatlan félelem vett rajtam erőt. So hasam voltam babonás, de ez a kétszer ismétlődött álom rendkívüli erővel hatott rám. Im-már szó sem lehetett több arról, hogy alhasam; rettegtem az éj sötétjéről is és gyertya fényre mellet vártam meg a virradatot.

Másnap sem tudtam megszabadulni a kínzó gondolattól, mely az álom következtében gyötört; nem tudtam, hányadán vagyok: a sors intését lássam ebben, vagy pedig csupán a képzelet játékanak tekintsem? A bizonytalanságomban aztán döntő fordulatot adott elhatározásomnak egy rövid pillanat, mely a délután folyamán játszódott le.

Epen a kertben sétáltam Madeleine kis asszonnyal és elmondtam neki az udvarló gavalallér mindama hízélgését, melyekkel a lány szívbe szokás lopódní. Amint ekként flirtel-

tünk, egyszerre különös fényt villant meg a leány szemében; a zavart tekintetnek az az ijesztő villanása mely-t nagy veszedelem percében tükröz a szem . . . Szakasztott ilyen volt a tekintete annak az álmombeli nőnek, aki megölte az én kpmásomat.

Megdöbbenve néztem a leányra és az iszonyat meghátráltolt.

— Mi lehet ez asszony? — kérdeztem.

— Nem tudom, — sugta — rosszul érzem magam. Kísérjen a villába.

Támogatnom kellett, mert csaknem összerokadt a hirtelen támadt gyengeség következtében.

Lázás állapora estere rosszabbodott és másnap fel sem kelhettem az ágyból. Egy hétig nem láttam Madeimeit és ez idő alatt lassanként elszoktam tőle; amikor pedig visszatértem Párizsba, azzal az elhatározással bucsuztam el, hogy lemondok a gazdag és szép leány birhatásáról.

Fél évvel később vetélytársam, Valentin de Mercier, oltárhoz vezette őt és én jó ideig hirt sem hallottam felőlök.

Két év mult el a nyaralásom után. Már régen ellefedtem a szép Madeimeit és a szerelmes memet, amikor egy napon azt a hirt dolastam a lapokban, hogy Valentin de Mercier födhir-tokost álmában megölte a felesége, aki hirtelen tébolyában követte el a borzalmas tettet.

A rettenetes hír nyomában föidézte az én álomom emléket . . . és azóta mindig a sors intelmét látom az álomképekben.

hányjövédéket, a fogyasztási adókat, valamint az állami birtokot egyszerre, előre lefizetendő bérösszegért.

Mégis ?

Az O-g értesülése szerint az új választásokat mégis kiírják április 11-ig. Vajjon jobb-e az értesülése római kacsájánál nem tudni.

Nemzeti ellenállás.

Nyiregyháza, márcz. 22. Szabolcsvármegye ma tartott közgyűlése az önkéntes adófizetések beszedését s az önkéntesen belépő ujonczok bizonytalannak kiállítását megtagadó közgyűlési határozatokat a belügyminiszter kérésére megsemmisítette daczára, továbbra is fenntartja. A kiküldendő kormánybiztossal a tisztviselők nem érintkeznek és utasításainak végrehajtását megtagadják és mint ilyen törvényesnek el nem ismerik.

A belügyminiszter a kinevezett vármegyei tisztviselők és segédszemélyzet részére az illetéket márczius 1-étől kezdve kiutalványozta.

A nemzeti ellenállás ügyében, mint éjjeli telefontudósítónk jelenti, országszerte hatalmas társadalmi akció indul meg, amelynek élén igen sok mágnás is áll. Az akció részletei majd csak a napokban kerülnek nyilvánosságra.

Kossuth a nemzetiségekről.

Kossuth Ferencz, akinek állapota annyira javult, hogy a nap nagyobb részét ismét munkával és barátjaival való tanácskozással tölti, ma nyilatkozik a nemzetiségi pártok manifestumáról és vitatja, hogy Magyarországon 1848. óta már nincsenek osztályok és hogy a magyarság is azt akarja, hogy a nemzetiségek is egy vér és egy test legyenek a nemzettel, a nélkül, hogy faji jellegükről le kellene mondaniok. Azt akarjuk — írja Kossuth — hogy abban az értelemben, melyet mi hazaszeretettnek nevezünk, ők is megtalálják az őket megillető meleg helyet; és abban az ölelésben, mellyel a magyar haza egész népét keblünkre öleljük, ők is részesek lehessenek... de csak olyanok számára van hely szívünkön, akik testvéri érzéssel és nem ökölbe szoritott kézzel közelednek hozzánk.

A zalai kormánybiztos bucsuzása.

Dr Forteleky László Zalavármegye kirendelt kormánybiztosa tegnap bucsulátogatásokat tett. A városban ebből az alkalomból kivételesen nyeltek a csendőrséget és az itt állomásozó pápai 7-ik honvéd huszár ezred második zászlójának egy századát gróf Batthyányi Lajos főhadnagy vezetése alatt. Beavatkozásra azonban nem volt szükség, mert a lakosság nyugodtan viselkedett.

Királyi biztos Zalában.

Szulyovszky Dezső volt szabadelpárti képviselő, Zala és Somogy vármegyék kinevezett kir. biztosa folyó hó 23., 24 én érkezik Zalaegerszegre. Fogadására a Kőszegen állomásozó 11-ik honvédhuszár zászlóalj 2 századát egy kapitány, 2 főhadnagy vezetése alatt kirendelték, kik már meg is érkeztek oda. Az »Arany bárány« szálloda nagy hangverseny termébe helyezték el a katonaságot. A királyi biztos számára már a butorok is megérkeztek, miből következtetik, hogy hosszabb időre rendezkedik be. A királyi biztosi kinevezéssel együtt megérkezett a kormánynak a vármegyéhez egy rendelete, mely szerint a megye törvényhatóságának korábbi határozata értelmében az alispán azonnal költözzön ki az általa lefoglalt főispáni lakásból, mert azt a királyi

biztos fogja elfoglalni. Cserbán Károly, ki 18 év óta megyei tisztviselő, zalaegerszegi hír szerint le fog állásáról mondani.

A pesti megyeházából.

Ma a vármegyházán megjelent Csapó alispán és Dobroviczky. Együtt mentek Rudnay kir. biztoshoz, hogy lemondott főjegyzők nyugdíjkérvényét megsürgessék. De végleges megállapodás most sem történt.

A tót néppárt mozgolódása.

Zsolnáról jelentik: Hodzsa Milán és Szkycsák Ferencz volt orsz. képviselők a Slov. Fyzsdben felhívást intéztek a tót néphez, hogy szervekedjék a közeledő választásokra. Most pedig értekezletet hívtak össze Zsolnára és népgyűlések tartását határozták el.

Rendkívüli városi közgyűlés.

Két ügy letárgyalására gyűlt össze tegnap Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága.

A Sas és Zöldfa eladására vonatkozó szerződés, valamint a villamos vasut forgalmára vonatkozó szabályrendelet, mindakettő elég fontos dolog arra, hogy a törvényhatóság behatóbban foglalkozzék velük. Meg is tette.

Különösen dr Hoványi Gyula, a törvényhatósági bizottság ezen kiváló, agilis tagja vette ki részét a vitából. Látszott, hogy gondosan tanulmányozta a szerződést. Majd minden pontjához volt valami pótlása, amelylyel a város érdekét akarta minél jobban biztosítani.

Egyik bizottsági tag dr Hoványi Gyula beszéde alatt közbe is szólott:

— Shylocki kikötés!

Amire Hoványi visszavágt.

— Az a shylocki hatalom, amely úgy irányította a dolgot, hogy a város szívéből kihalassák ezt a legértékesebb részt.

A szerződés szövegét különben úgy állapították meg, hogy a városnak minden biztosítéka meg van.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Rimler Károly polgármester elnökölt.

Jelen voltak:

Dr Bozóky Alajos, Bozóky Béla, dr Döry Ferencz, Fröhlich János, dr Hoványi Gyula, Kiss Dávid, Mezey Mihály, dr Molnár Imre, Nozák Rezső, Stark Gyula, dr Stokker József, dr Várady Zsigmond, dr Adorján Emil, dr Altmann Jakab, Balogh Döme, dr Berkovits Ferencz, Bertsey György, Czeglédy Sándor, Déry János, dr Keeskeméti Lipót, Mihelfy Adolf, dr Radó Ignác, Schwartz Izidor, Schütz Albert, Stern Herman, dr Vucskies Gyula, Weisz Károly, dr Friedländer Sámuel, Gábel Jakab, Heller Ede, Reismann Mór, Schwartz Antal, dr Weisz Márton, Bognár Sándor, dr Gyémánt Jenő, Köblös Ferencz, Molnár Lajos, dr Moskovits Miklós, Moskovits Farkas, Müller Salamon, Papp György, Plesz Áron, Rendes Vilmos, dr Schweiger Ede, Bordé Ferencz, Juricskay Barnabás, dr Cseresznyés Albert, Gerő Armin, Komlóssy József, Lukács Ödön, Dus László, Sztarill János, Kőszeghy János, Ragány János, Szüts Géza, Markovits Sámuel, Lakos Lajos.

A Sas és Zöldfa szerződése.

A városi tanács beterjesztette a Sas és Zöldfa eladására vonatkozólag dr Adorján Emil és dr Kurländer Edével kötött szerződést.

Dr Hoványi Gyula legelső kérdésnek tartja, hogy akarja-e kimondani a közgyűlés, miszerint készpénzért akarja-e odaadni. Második kérdés, hogy mikor lépnek vevők a két ingatlan tulajdonába, veszik azokat birtokukba. Harmadik, hogy az ujonnan épülő Sast diszesen, imponánsan, redont stbivel építsék fel s a fel-

tételek biztosítására mit köt ki a város. Ezekre előterjeszti a következő indítványokat. A jogügyi bizottság és tanács bevette a szerződésbe, hogy a még hátralevő 500,000 koronát november 1-ig be kell fizetni. Nincs arra intézkedés, hogy ha az 500.000 koronát nem fizetik, csak a kamatját, mikor fizetik ki az összeget, vagy marad mint teher az ingatlanon. Azok, kik ellenezték az eladást, akból indultak ki, hogy nagy lesz az értéknövekedés. Ha már odaadták, köteleesség, hogy annak árát készpénzben még ez évben megkapja a város, ne kebeleztesse le. A városnak mindig vannak szükségletei, de ha nem kapják meg az eladási összeget.

Indítványozza, az egész összeg fizetessék le. A Sasnak mikor kell készen lenni. A jogügyi bizottság úgy határozott, hogy a szerződés lejáratára tekintettel, 1911 május 1-re készen legyen. Ismerteti a Sas épületre jelenleg fennálló szerződéseket, amelyekben benne van, hogy minden nagyobb átalakítás, vagy közzükség esetén fél évre felmondani. A város május 1-én felmondhat s november 1-én átadható a Sas a vevőknek és ekkor készpénzben fizessenek a vevők. Két év alatt fel lehet építeni s ha 1911-re kell csak építeni, holott a város azért adta el, mert a Sas ronda, ott redont kell. Újváros fejlődjék. S mi lehet. Átjáró uttal jövedelmezőségre tesznek szert, de a redout, szálloda-építést kitolják 1911-ig. Ha pedig az ő indítványát fogadják el, 1907. végéig fel lehet építeni. Azt is biztosítani kell, hogy az építést akként vigyék keresztül, amint azt a város kontemplálta.

Dr Friedländer Samu most csak azt vizsgálja, hogy a közgyűlés által kimondott feltételek megvannak-e a szerződésben.

Benne vannak s ezért elfogadja, mert nem akar komplikációkat s nem akarja, hogy vevők ne írják alá a szerződést. Aggálya nincs, mert az építési engedélyt a tanács adja ki. A fizetésre nézve közjegyzői okiratban kell kikötni, hogy nem kifizetés esetén azonnal végrehajtás lesz vezethető, nemcsak az épületekre, de a jövedelmeire is. Ezek bevételét indítványozza.

Mihelfy Adolf a városnak nincs szüksége a vételárra, mert csak pénzintézetbe helyezné el, fél százalékkal olcsóbb kamattal. De ha kellene a pénz, arra az esetre vegyék bele, hogy a követelés harmadik személyre átruházható s minden költség vevőket terheli.

Dr Várady Zsigmond se Hoványi Gyula, se Mihelfy Adolf indítványát nem fogadja el. Ismerteti a jogügyi bizottság határozatát. Legerősebb pont, hogy ha nem fizetnek, a befizetett összeget elvesztik s a Sas visszazár a városra.

Dr Hoványi Gyula rámutat, hogy az elvesztés nem vonatkozik arra, hogy ha nem fizetik ki vevők a vételárat.

Dr Stocker József azt nem látja biztosítva a rendont stb, építését. A vevők csak annak felelnek meg, amik nekik kedvezők. Magas vinkulumot kössenek ki, ha legkésőbb 1911-ig a redontot felépítik és pedig oly összegű vinkulumot, amennyibe a redont kerülne.

Dr Berkovits Ferencz rámutat, hogy a szerződésben s a vételár lefizetés biztosítva van.

Dr Gyémánt Jenő és Moskovits Farkas hozzászólása után pontonként tárgyalták a szerződést.

A többség a szakaszt változatlanul fogadta el.

A 2. szakasznál dr Hoványi Gyula indítványozta, hogy a hátralevő vételárat legkésőbb 10 év alatt lefizetni kötelesek a vevők.

Dr Radó Ignác ezt nem fogadja el, mert a szerződés szerint ha ez év novemberéig nem fizetik ki a vételárat, azonnal pert indít a város.

Dr Bozóky Alajos azt akarja biztosítani, hogy amíg a vételár lefizetve nincs, a Sas lebontását nem kezdhetik meg.

Rimler Károly polgármester kijelenti, hogy a tanács nem akarja, miszerint évekig ne

legyen kifizetve a vételár, ez megzavarná a város háztartását.

Dr. *Hoványi Gyula* okvetlen kéri kikötni, hogy a vételár teljes lefizetéséig ne kezdhesék meg a bontást.

A szakaszt elfogadták.

Az 5. szakasznál dr. *Hoványi Gyula* indítványozta, hogy ha 1909. előtt hozzákezdének a Sas újra építéséhez, azt 2 év alatt be kell fejezni.

Az indítványt elvetették.

A 11. pontnál *Rendes Vilmos* kikötni kéri, hogy a Sas felépítésénél a vevők első sorban a helybeli iparosokat kötelesek figyelembe venni.

Komlóssy József a módosítást ellenzi.

Rimler Károly elismeri a pótlás üdvös voltát, de most már késő erről intézkedni. A hatóság azonban az iparos polgárok érdekében mindent el fog követni.

A többi szakaszokat változatlanul elfogadták.

Szabályrendelet a villamos vasutra.

Ezután a villamos vasuti forgalomra vonatkozó szabályrendeletet tárgyalták.

A tárgyalás során dr. *Hoványi Gyula* az 1. szakasznál tett némi módosítást, amelyet elfogadtak.

A 7. szakasznál dr. *Hoványi Gyula* a szerződésből kimutatja, hogy úgy a megállóhelyek, mint a menetdíjak megállapítása a közgyűlés elé tartozik.

Rimler Károly kijelenti, hogy a megállóhelyeket a város meghallgatásával a műtanrendőri bejárás állapítja meg, a menetdíjak kérdése azonban a közgyűlés elé kerül.

A szakaszt úgy fogadták el, hogy a megállóhelyek feltűnő táblával megjelölendők.

A 40. szakaszhoz felvették, hogy podgyászokat az utasok saját ülésük alatt helyezhetnek el.

A 44. szakaszt olyképp módosították, hogy a temetési menetekkel szemben a villamos vonatot lassítani kell, esetleg meg is kell állania.

Igen fontos a szabályrendelet következő intézkedése: A fő-utcán ökrös szekerek rendszerint nem közlekedhetnek. A teher, a butorszállító kocsik a Fő-utca Bémer-térről Sztaroveszky utcáig terjedő részén nem közlekedhetnek a villamos vasut forgalmi idejében.

A szabályrendeletet különben apróbb módosításokkal elfogadták s este fél 7 órakor a közgyűlés véget ért.

A Kath. Kör bójti estélye.

A főgimnázium diszterme ismét megtelt előkelő, nagyszámú közönséggel a Kath. Szabad Liceum estélyére. A nagybójti idényben a Kath. Kör estélyei adják meg Nagyvárad szellemi életének ezt a központot, a melyre az intelligens város közönségének szüksége van. A Kath. Kör pedig ezt szükségletet oly magas színvonalon álló műsorral elégíti ki, hogy a közönség érdeklődését állandóan ébren tudja tartani.

A tegnapi estély is méltán sorakozott a legsikerültebbek közé.

Megnyitó műsorszám volt *Komlóssy Ilonka* zongorajátéka. Choprin Scherzo B. moll op. 29. cz. művét játszotta pompás technikával, nagy tudással, tökéletes zenei iskolázottsággal, meglepő könnyedséggel. A klasszikus zene kedvelői igazi műélvezetett találhattak a remekül előadott zeneszámban.

A közönség viharos tapsaira kénytelen volt még Chopin 12. Polonaise-ével megtoldani a műsort; ezt is az előbbihez hasonló bravúrral adta elő. *Komlóssy Ilonka* a rendezőség remek csokorral lepte meg, a közönség pedig tüntető tapssal ünnepelte.

Dr. *Némethy Gyula* theologiai tanár »Művészet és kenyér« című rendkívül

érdekes előadást. Rendkívül érdekes adatokat sorolt fel, amelyek világot vetettek a művészek, kivált a festők viszonyára az anyagiakhoz. A vonzón megírt, igen sikerült felolvasást a-punkban egész terjedelmében fogjuk közölni.

Befejezésül *Várady István* szavalt *Ferenczy Zoltánnak* »A kísértet« című költeményét, drámai hatással, művészi színezéssel. A pompás szavaltat kitűnő befejezője volt a sikerült estélynek.

A jelenvoltak nagy számából következő csekély töredéket sikerült összejegyeznünk.

Hölgyek: Balogh Kálmánné, Böszörményi Gézánné, Böszörményi Tilda, Békéssy Józsefné, Bérczi Jánosné, Bérczi nővérek, Beleznay Antalné, Butyka Lajosné, özv. Bilinski Sőtérné, Dus Lászlóné. Eröss Rezsóné, Farkas Etelka, özv. Grunwald Henrikné, dr. Helvey Lajosné, Horváth Istvánné, Jancsó Lajosné, dr. Kiss Döméné, Kiss Nóra, dr. Krüger Aladárné, Kenéz Sándorné, Kugler Antalné, Kugler Mariska, Kiss Elekné, Komlóssy Józsefné, Kiss Andrásné, dr. Molnár Imréné, Molnár Ilonka, özv. Olasz Ákosné, Palánkay Károlyné, özv. dr. Személy Kálmánné, Sal Ferenczné, Stark Róza, Sugó Anna, Szeghy Jolán, Tóth Elekné, dr. Tóth Mihályné, Tóth Etuska, Varró Domokosné, Zách Gyuláné.

Notabilitások: Fetser Antal püspök, Grócz Béla, Bundula Mihály, dr. Karsch Lollion kanonok, Komlóssy József, Novotny S. Alfonz, dr. Wimmer Julián, Böszörményi Géza Jancsó Lajos, dr. Lestyán Endre, Mayer Antal, Szmekta L. Ödön, Gula Márton, dr. Vueskies Gyula, dr. Imrik Gusztáv, Sággy Sándor, Zsálik Privát, Mellau István, Szilágyi Dózsa, Makucz Ernő, Besser Hugó, Kozári Gyula, Szabó Ferencz, Tóth Elek, Bognár János.

NAPROL-NAPRA.

Papfalás.

Megszoktuk, hogy a szabadkőmives, liberális sajtó különös passzióval utazik a katolikus papságra. Akár a hierarchiáról, akár az alsó klérusról legyen szó. Könnyebb a lelkének, ha rughat rajta. A jelszó ismeretes. Calumniare andacter et semper aliquid haeret. A rágalmat csak ki kell dobni a közvélemény piaczára. A közönség könnyen hívő. Amilyen nehezen hallgat a katolikus sajtóra, annyira készpénznek vesz minden badarságot, amit a papfaló, vallás-gyalázó újságok szólnak eresztének. Mikor aztán a rágalmat szárnyaira vette a fáma, mikor a közönség első hallásra elhitte már, akkor ugyancsak hálátlan mesterség a czáfolás. Annak az olvasóközönségnek, amely a rágalomnak fölült, jóformán a fele sem olvassa el a hitetlen helyről származó czáfolatot s ha el is olvassa, sok akad még mindig, akinek legalább is kétely marad szívében és gyanu.

Mindezt a kitejezetten vallásgyűlölő, egyházüldöző sajtó aknamunkája teszi.

Még ezt értjük. De mit szóljunk már most ahhoz a kétszinű, kétkulacsos sajtóhoz, amely páros napokon *Jézus nevében kopogtat* be előfizetőinél, páratlan napokon meg inkább a *Belzebub* pártfogását látszik keresni. Hanem hát, játszunk nyílt kártyákkal s nevezzük a gyermeket a maga nevével. Ott van mindenekelőtt az *Ország*, amely szívesen szerepel keresztény allűrökkel. És vajjon nem ez a lap röpitette-e föl pozitív formában a római kasesát? Bezzeg most, amikor megjött rá a czáfolat, nem valami nagyon törte magát, hogy az okozott erkölcsi kárt jóvá tegye. De nem is tehetne volna már. Az ilyen súlyos természetű rágalmat a maga egészében sohasem lehet többé visszaszívni.

Ott van aztán legujabban a *Budapesti*

Hírlap, amelyről szívesen elismerjük, hogy kiválóan jól szerkesztik, viszont azonban az is bizonyos róla, hogy a kaméleonkodásról órákat adhatna.

Legujabban megint van olyan hatalmas, szenzációs pletykája, amely két főpásztor hazafiatlanságról, az egyiket meg ezenfelül még — *simóniáról* is vádol. Neveket nem említünk. A publikum úgy is tudja, kikről van szó. A cikkekre már tegnap megtettük a magunk apodikoikus negációját. Mint katolikus lap újból figyelmébe ajánljuk a katolikus közönségnek, ne üljön föl mendemondáknak, papfaló cikkeknek, amelyek sohasem származnak sem az egyház, sem a haza hű fiaitól. El kellett pedig ezt mondanunk annyival is inkább, mert egyik esetben éppen olyan ilusztris egyházi férfiről van szó, aki a nagyváradi egyházmegye kebelébe tartozik, akit ez az egyházmegye, ugyis mint jó papot, ugyis mint jó hazafit régóta ismer s akit magasztos egyházi funkcióra éppen a legközelebb fekvő jövőben várunk a város falai közé.

Ne hallgassunk se a zsidó, se a szivtelen sajtóra. Olvassuk a magunk lapjait, pártoljunk a magunk sajtóját s becsüljük meg a magunk vezérferfiat. Annál jobban becsüljük őket minél jobban szeretnénk egyéniségüket befejeíteni ellenségeink. (h)

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Április 5. Kath. liceum bójti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Május 5. Kath. liceum estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, **hogy egy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek** hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **A püspökszentelés elhalasztása** *Fetser* Antal segédpüspöknek felszentelése a püspökök kérelme miatt most vasárnapra lesz megtartva, elhalasztottak azt a jövő vasárnapra, április 1-re, Fekete vasárnapra, amikor már biztosan megkezdnek a kinevezési okiratok. A felszentelésre felkért főpápok készségesen vállalkoztak az új segédpüspök felszentelésére s így mint a multkor már megírtuk, *Belopotoczky* Kálmán dr. v. b. t. tanácsos, tábori püspök, *Ő* Excellenciája, *Radu* Demeter dr. r. szert. nagyváradi püspök és *Szmrecsanyi* Lajos egri segédpüspök fogják megadni a magasztos szertartást.

s **A be nem jeentett összejöveteliek — kihágások** — az egy leirat a bírógy. minisztertől. Kristóf... gnt kísértetét lát. Fél a poliukat... népektől. Most már minden vacsora fele... hangzott köszöntőben lázítást vél hallani. A... törvényhatóság-hoz tegnap leirat... mely ily formán kezdődik: Azt tapasztaljuk, hogy a hatóságok csupán azokat a nevezéseket tekintik kihágásoknak, melyek hatóság... engedély nélkül a szabadban vagy nyitott helyeken megtartva. Pedig **kihágások minősítendő minden zárt helyen való ülés is**... a gyülekezeteknek nyilvános kö... nem annyira

azoknak külső formája, mint inkább célja határozza meg. Ennél fogva elrendeli a miniszter, hogy kihágásnak minősítessék minden előzetesen egybehívott összejövetel, melynek célja a közügyek megvitatása és az ezekre vonatkozó határozat meghozatala. E rendelet nem tesz említést politikáról, hanem közügyekről. Tehát nem szabad jurokat sem adni, nem szabad másról beszélni, mint arról, hogy jaj de szép idő van, meg azután, hogy megáradt a Körös, talán még azt szabad mondani, hogy jaj de puszkaporos a levegő. Mert ha más is merünk mondani, Kristóffy ur megint tapasztalni fog és ezt tudatni fogja a törvényhatóságokkal, mihez tartás végett.

* **Kristóffy a románok ellen.** Bukarestből jelentik: Kristóffy belügyminiszter a magyarországi román közművelődési egyesülethez rendeletet küldött, megtiltotta, hogy a Bukarestben f. évi május hó 18-án megnyitandó kiállításon a magyarországi románok a magyarországi közművelődési egyesület számára felállított pavillonokban tárgyakat állítsanak ki. Ezen intézkedést a románok erősen támadják.

* **A vízműtelep kibővítése.** Kőszeghy főmérnök tegnap terjesztette be a vízvezeték kibővítésére vonatkozó tervezetét, mely a vízbeszerző területnek kibővítésére megjelölt partvédelmi és fenék biztosítási munkálatokra vonatkozik. A tervezetet, melynek kivitele 247311 koronába kerül, a városi tanács legközelebb fogja tárgyalni s egyszersmind a költségek fedezetéről is gondoskodni.

* **Vészi veje.** Ha Vészi vejéről van szó, akkor a nagyváradi zsurnalisztikáról van szó. Tudvalevő dolog, hogy Vészi veje *Biró Lajos* a »Szabadság«-nak volt munkatársa, később szerkesztője. Akkor fordult egyet a szerencse kereké Birónál s fölkerült a Budapesti Naplóhoz, a melynek Vészi kinevezése után csakhamar szerkesztője lett. Nemsokára elvette Vészi a leányát s így most már érthető, hogy a nagyhatalmu Vészi vejét két kézzel nyomja föltéle a haladás létráján. *Biró Lajost* április hóban a *sajtóiroda osztálytanácsosává* nevezik ki. Azonban a kombináció itt még nem nyer befejezést. A *Biró* távozásával megüresedett szerkesztői állásra a Budapesti Naplóhoz *Lengyel Géza* a »Szabadság« jelenlegi szerkesztőjét viszik föl. *Lengyel* helyére pedig egy szegedi és egy aradi ujságíróval tárgyalnak ez idő szerint eredménytelenül. A legérdekesebb a dologban az, hogy a váradiak alig tudnak ezekről a kombinációkról valamit. A fenti híreket a Szegedi Naplóból vettük át.

* **A megyei közgyűlés.** Tegnap folytatta a megye törvényhatósága az első negyedévi közgyűlést. Amilyen népes volt az első nap oly kevesen voltak jelen a második napon. Dr. *Miskolczy Ferencz* alispán elnöklte alatt jobban a tisztviselők vettek részt a gyűlésen. A tárgyak különben a szokásos községi számadások, jelentések voltak. A községi választások ellen beadott felebbezések el lettek utasítva. A kezelő személyzet személyi és drágasági pótlék iránti kérelmét a szakosztály véleményére a számvevőségnek tette át a közgyűlés. A legtöbb tárgyat tudomásul vette a közgyűlés.

* **Egy jegyző jubileuma.** Hosszupályi község képviselőtestülete április 5 én díszülest tart, melynek tárgya *Kovács Gyula* községi jegyző 20 évi működésének méltatása lesz. A jubiléum ülésen *Bernáth István* megyebizottsági tag fogja a jegyző érdemeit méltatni. A derék és köztisztviselőben álló *Kovács Gyula* iránt a község meleg szeretete igen szépen fog meg nyilvánulni. Mint tudósítónk jelenti értékes emléktárgyat is fognak átnyújtani a község érdekeit szíven viselő jegyzőnek.

* **Egy veszett macska garázdalkodása.** Becsei rendőrőrmester *László* nevű fiát a napokban egy veszett macska megmarta. Az esetről a főkapitány most tette meg jelentését, hogy a megmárt gyermeket a Pasteur intézetbe szállították a veszett macska fejével együtt.

x Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy előre haladott ideny folytán a még mindig *dus választékban* meglevő *valódi angol és scot téli divat szöveiteimet mélyen leszállított árban bocsátom áruba.* Kívánatra azon előnyt is nyújtom, hogy t. vevőimnek a bevásárolt anyagot *saját szabászati termében a legdivatosabb fazonokban és remek kivitelben* nagyon jutányosan feldolgozatom. Már egy próbavásárlás útján is meggyőződhetik bárki, mily figyelmesen és előnyösen lesz nálam kiszolgálva. Kiváló tisztelettel: *Teszler Simon*, posztó nagykereskedő Zöldfa-utca 33.

Maradékok felárban!
Papírevendakelme nagy választékban.

IRODALOM.

A Magyar Szemle szépirodalmi, művészeti és kritikai képes hetilap folyó XVIII. évfolyamának 12. száma márczius 22-én jelent meg a következő tartalommal:

Cholnoky Viktor, Courriéres. — Jákó János, Az új népszimű. — Juhász Gyula, Edes anyám. — Harsányi Kálmán, Pater Benedek. — Bodor Aladár, Igyál... — Paul Bourget, Nyári éj. — Paul Verlaine, Hauser Gáspár nótája, — Paul Verlaine, II. bacio (ford. György Oszkár.) — Szjevercev, Fehér Azelea (tor. Szémán István.) — Regény: Handel-Mazzetti Enrica bárónő, Jesse és Mária (10. folyt. Ford. Auer István.) — Hetes. A hétről. (Kürthy György rajzaival.) — Irodalom: Roulette és Rouget et-Noir (kisnyomi Korchmáros Kálmán dr., Montecarló és játékermei). — H. K., Török Klára házassága (Vécseyne Jankovich Lujza, Török Klára házassága). — Képzőművészet: Fra Filippo, Szablya-Frischauf Ferencz és tanítványai — Színház: Fülep Lajos, Színészek a színészetéről (Mihályfi Károly). — A jelentéktelen asszony (Wilde Oszkár 4 felvonásos színműve). — A szerkesztő üzenetei. — Hirdetések.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Péntek: Kültelki hercegnő.
Szombat: Cyrano de Bergerac.
Vasárnap: Gül Baba.

Elektra. Sophokles megrázó tragédiáját, Elektrát játszották tegnap délután ifjusági előadásul. Nagy volt az érdeklődés nemcsak a tanuló ifjuság, de a közönség körében is. A legtöbbben azért mentek el az előadásra, hogy *Angyal* Ilka alakításában gyönyörködhessenek. Ha jól emlékezünk e szerepet nálunk utoljára a nagy *Fásza* Mari játszotta s így érthető az érdeklődés, amely a mai tragikánk alakításához fűződik. És ennek a várakozásnak *Angyal* Ilka teljesen megfelelt. A rövid felvonás közöttben valóságos ünnepezték a művésznőt. Milyen kár, hogy a művésznő játékához környezete nem tud fölemelkedni. Szerep nem tudások, akadozásnk, üres deklamálások jellemezték a szereplőket. Csupán *Kovács Mariska* képez kivételt, aki egyedül emelkedett föl *Angyal* Ilkához, s nyújtott igaz alakítást. *Nagy Sandort* emeltük volna ki, ha az alaptónusból ki ne zökkent volna s különösen az első felvonásban ne sietett volna annyira s ha szerepet jobban tudta volna. —y.

A kültelki hercegnő. Ma este a sziliget-i színházba. A kültelki hercegnő kerül színre, a melyet pedig már minden bérletbetűnek bőseges alkalmá volt megenni. Kár ezzel az olcsó

vásári férczművel bosszantani a közönséget. A főszerepeket *Bérczi Gyula*, *Anday Terka*, *Tihanyi Miklós*, *Simon Mariska*, *Palásthy Sándor*, *Gerlaci Hermin*, *Hajnal György* játsszák. Holnap az eredetileg tervezett *Cyrano* helyett a *Newyork-szépe* kerül színre elsőrangú szereposztásban, nehogy a *Cyrano* egy élvezetes estét hozzon a kültelki hercegnővel megnyomorított heti műsorba.

EGYESÜLETEK.

A nagyváradi vasutas szövetség ülése. A következő sorok közlésére kértünk fel: A magyar szent korona országai vasutas szövetségének választmányi tagjai felkéretnek, hogy folyó hó 31-én szombaton délután fél 5 órakor Nagyvárad pályaudvaron az iskola-teremben tartandó választmányi ülésen megjelenni sziveskedjenek. Tárgy: 1. Ujabb tagok gyűjtése s ezzel kapcsolatosan a fogyasztási szövözetet kérdése. 2. Egyéb indítványok. Nagyvárad, 1906. évi márczius hó 21-én. *Géher Pál* titkár, dr. *Bodor Károly* elnök.

IPARÜGYEK.

Ipartestületi gyűlés. Az ipartestület előjárósága f. hó 23-án, pénteken délután 5 órakor tartja meg a havi rendes ülését, melyen az ipartestület kötelékébe tartozó iparos polgárok mint hallgatók részt vehetnek. Nagyvárad, 1906. márczius 23-án. *Bertsey György* ipartestületi elnök.

TÁVIRATOK.

Lázadó orosz matrózok.

Budapest, márcz. 22. (Saját tud. táv.) Londoni jelentés szerint a Tribunenak jelentik Szebasztopolból: A tengerészek és gyalogosok elégedetlensége az utóbbi napokban annyira fokozódott, hogy a hatóságok kénytelenek voltak leszerelni az összes hadihajókat a Potemkin kivételével, melynek legénysége ezelőtt két héttel azzal tenyegedőzött, hogy a várat összebombázza, ha Schmidt hadnagyot kivégzik.

A hajó legénysége vonakodott az ágyukat a hajóról eltávolítani, de végre sikerült a hatóságoknak a Potemkint zátonyra juttatni s a hajó legénységét elszigetelni. A Potemkin tisztjei két héttig nem tudták a hajót elhagyni. Egy gyalogezredet, mely fel akart lázadni, barokkokban fogva tartanak. Minden pillanatban várják az általános fölkelést.

Moszkvából jelentik: A szebasztopolai vár teljesen harcra készen áll. A tengerészeti kaszárnya ellenében 12 ágyut állítottak fel. A Potemkin tengerészei vonakodtak szárazföldre menni, mert tudták, hogy le akarják őket tartóztatni. A matrózok a tisztet is megakadályozták abban, hogy a hajót elhagyják. A tüzérség parancsot kapott, hogy zavargás esetére tábori ágyukból löjjen. A városban óriási az izgatottság.

A szeparáció.

Budapest, márczius 22. (Saj. tud. távirata.) Párisból jelentik: A szétválasztási törvény következtében ezideig 15.000 lelkész adta be nyugdíjaztatása iránti kérvényét a kultuszminiszteriumhoz. Ebből a katolikus klerusra 14358 esik, ezek közül 7082 élethossziglani nyugdíjat, 7116 pedig ideiglenes támogatást kér.

Igazságszolgáltatás.

Egy kegyetlen ember az esküdtszék előtt. Tuss Péter az elmúlt év november 26-án együtt idogált Maruska Mikulával. Egy ideig csöndesen idogáltak a pálinkát, míg ez teljesen lerészegítette a két embert. Tuss Péternek verekedő kedve keletkezett. Maruskát elkezdte lökdösmeni, minden ok nélkül, mire Tuss Pétert a korcsmából kivetették. Rövid idő múlva Tuss visszament s Maruska nyakát megfogta, fejét balkezelével hátra tartotta, a jobbkezelével kést rántott elő, s szinte állati kegyetlenséggel annak ágyékába szurta. Maruska súlyos sebébe azonnal belehalt. Az esküdtszék tegnap hozott ez ügyben ítéletet. Tuss Pétert halált okozó súlyos testi sértés vétségében mondta ki bűnösnek s ezért 7 évi fegyházra ítélte, melyből 2 hónap vizsgálati fogságba tudatott be. Az ítélet ellen a védő semmisségi panaszt jelentett be.

NYILTÉR.

TÖRT SZÁMOK

TANÍTÁSA ÉS TANULÁSA

középiskolába készülő tanulóknak, kisiparosok és kisgazdák számára.

Irta: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a

Szent László nyomdában.

Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Ára 20 fillér.

Vidékre 25 fillér előleges beküldése mellett bérmentesen küldetik meg.

KÖZGAZDASÁG.

Katonai lovak elárverezése. Ezennel közhírré teszem, hogy hétfőn, azaz 1906. évi márczius hó 26-án d. e. 9 órakor a helybeli lóvásártéren a cs. és kir. 19. hadtest tüzér ezred parancsnokság által öt kincstári szolgálati ló fog árverés útján eladatni. A venni szándékozók figyelmét erre azon megjegyzéssel hívom fel, hogy a vevő a vételárat és a harmadik fokozat szerint fizetendő bélyegilletéket, az eladási helyen azonnal megfizetni köteles. Nagyvárad, 1906. márczius hó 16-án. *Darvassy* tanácsnok.

A gabonatözsde határídeje.

Budapest, márcz. 22.	
Buza okt. — — — —	16.82
Rozs okt.-re — — — —	17.12
Tengeri április 1906 — — — —	14.—
Zab ápr.-ra — — — —	13.64
Repcze aug.-ra — — — —	—

Értéktözsde.

Budapest, márcz. 22.	
Osztrák hitelrészvény — — —	678.—
Magyar hitelrészvény — — —	796.—
Leszámitoló bank — — —	506.—
Rimamurányi — — —	525.—

Osztrák-m. államvasuti részvény	670.—
Közuti vasut — — — —	594.—
Vároai villamos vasut — — —	327.50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1906 márcz. 22-én	—
Magyar aranyjárdék 4% — — —	113.25
Magyar koronajárdék 4% — — —	95
Magyar keleti vasuti államkötvény 4% — — —	85.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4% — — —	95.50
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény — — —	96.50
Magyar gyermekjegy-eorsjegy-kölcsön — — —	215.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön — — —	158.—
Osztrák járdék papirban — — —	99.75
Osztrák járdék ezüstben — — —	100.75
Osztrák korona járdék — — —	118.75
Osztrák járdék aranyban — — —	99.80
1860. oszt. államsorsjegyek — — —	158.—
Osztrák-magyar bankrészvény — — —	16.30
Magyar hitelbank részvény — — —	794.—
Osztrák hitelbank részvény — — —	671.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény — — —	673.50
20 frankos frankos (Napolendor) — — —	19.11
Német birodalmi márka — — —	117.50
London vista — — — —	240.60
Páris vista — — — —	95.67
20 márkás arany — — — —	23.48

Nagyváradai hetivásái.

A nagyváradai piacon 1906. márcz. 19. és 20. napján tartott vásárban eladott természetiek és élelmi szereknek árjegyzéke:

Tiszta buza 15.60 15.40 15.20	Kétszeres buza 13.20 13.20 12.80	Rozs 12.20 12.—	11.80
Árpa 13.60 13.40 13.20	Zab 14.—	13.80	13.60
Tengeri 14.60 14.40 14.20	Borsó 44.—	Lenese 54.—	Bab 34.—
Köleskása 32.—	Burgonya 6.—	100 kiló lángliszt 27.—	Zsemlyeliszt 26.40
Fehérkenyérliszt 25.60	Barnakenyérliszt 21.60	Széna fuvarral 5.60	Szalma fuvarral 1.80.
Só zott szalonna 160.—	Zsup-szalma —20.	A'om-szalma —12.	1 köbméter bükkfa 8.—
Tölgyfa 8.—	Cserfa 8.—	1 kiló marhabus I. o. 1.32	1 kiló marhabus II. o. 1.28
1 kiló marhabus III. o. 1.20	1 liter ó-bor 1.—	1 liter új-bor 80.—	liter pálinka —72.
1 liter szilvapálinka 1.60	1 liter szesz 2.—	1 mm. kőszó 21.80.	1 mm. nyers faggyú 54.—
1 mmj olvaszt. faggyú 74.—	1 mm. szappan 50.—	1 mm. birka gyapju —	1 m m. magyaji gyapjú 1 mm. —.
1 hltr. ó-bor 64.—	1 hltr. újbor 38	1 m m. mész mész 2.60	1 mm kemény faszén 3.20
1 mm. puha faszén 3	1 hltr. keupermag —	1 hltr. köles —.	1 hltr. repce —.
1 hektl. dió 40 —	1 hltr. mugyoró —.	1 hltr. asztal szilva — 40	1 kg svvkuyu káposzta 40.
1 kg szelonna uyers 140	4 kg sertáshus 140	1 kg vereshagyma — 16	7 kg foghagyma —54
1 kg bojé 220	1 Blg paprika 450	1 kg barna keuyér — 10	Egy liter kőolaj — 44.

Marha ártáblázat 1906. évi márcz. 19.—20.

1 pár I-ső rendű jármos ökör	860—960 korona.
1 pár II-od rendű jármos ökör	760—860 korona.
1 pár II-ad rendű jármos ökör	630—730 korona.
1 drb tejős tehén 200—400 kor.,	1 drb vágó ökör 250—420 kor.
1 drb vágó tehén 220—380 ökör	1 drb veres borju 40—60 kor.
1 drb fél éves borju 65—95 kor.,	1 drb egy éves borju 75—170 kor.,
1 drb két éves borju 90—240 korona.	1 drb hizott sertés 120—128 kor.,
pár fél éves sertés 40—45 kor.,	1 pár egy éves sertés 80—95 kor.
1 pár két éves sertés 145—210 korona.	1 drb igás ló 170—390 korona.
1 pár ökörbőr 44—50 kor.,	1 pár tehénbőr 32—40 kor.
1 pár borjubőr 10—20 kor.,	1 pár lóbőr 10—20, korona.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

L. E. Technikája jó, de a csinos külső mélyebb tartalmat érdemelt volna. Csengő rimekben — száraz próza.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Árverési hirdetmény

Nagyvárad város tulajdonát képező Zöldfa szálloda és vendéglő épületben levő 5 sz. bolt-helyiségnek bérbeadása céljából 1906 évi április hó 5-ik napján d. e. 10 órakor a város-ház tanácstermében árverés fog tartatni.

Az 5 sz. bolt kikiáltási ára 1200 korona s az árverés feltételekben körvonalozott egyéb mellék szolgáltatások.

Árverelni szóval, vagy írásban zárt ajánlat útján lehet. Bánatpénzül a kikiáltási ár $\frac{1}{4}$ része vagyis 300 korona teendő le készpénzben, vagy óvadékképes étékpapírokban, a bánatpénz zárt ajánlat esetén ahoz csatolandó, szóbeli árverelő által pedig az árverési küldöttség elnökének kezéhez fizetendő, illetve teendő le.

Zárt ajánlatok a fent kitett határidőig alulírott kezéhez adhatók be.

Árverelőket tett ajánlatuk azonnal, ellenben Nagyvárad városát csakis az árverés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Árverelő annak elismeréséül, hogy jelen feltételeket ismeri s azokat magára nézve kötelezőknek elfogadja, az árverés megkezdése előtt aláírni, illetve zárt ajánlattevők részéről ezen körülmény az ajánlatban világosan kitéendő.

Az árverési festételek alulírott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyvárad 1906 márczius 21 én

Komlóssy József,

jog és gazdasági tanácsnok,
mint az árverési küldöttség elnöke.

A gazdálkodás összes ágazataiban nagy gyakorlatossággal bíró

okl. gazdatiszt

37 éves, róm. kath. vallású, magyar, német és tót nyelveket bíró, *tehenészet sajtoda-kezelés, dohány és cukorrépa termelésben* is teljesen jártas, mielőbbi belépésre

állást keres.

Tudakozódhatni **VOIGT HERMAN** urnál Petrósz, u. p. Dombrovány.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától

4482—1906 sz.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala mint I. fokú iparhatóság ezennel közhírré teszi, hogy a Tátray Sándor által felállítani szándékolt vasöntő telep telepengedélyezése tárgyában folyó évi Április hó 6-ik napjának délelőtti 11 órájára a Teleky-utca 35 számú házhoz helyszíni tárgyalást tűzött ki, a mely körülményről az érdekeltek oly figyelmeztetéssel értesítenek, hogy esetleges kifogásaikat a helyszíni tárgyalás alkalmával adják elő, mert a későbbben teendő felszólamlások figyelembe vételét nem fognak.

Nagyvárad, 1906 márczius 16.

Gerő,

r. főkapitány.

KÁDÁR JÁNOS

fűszer-, csemege- és borkereskedése Nagyváradon, Fő-utca.

Nagyrődemű közönség szives tudomására adja, hogy megérkeztek mindennemű *gazdasági vető és kerti veteménymagvai*. Továbbá friss töltésű ásvány- és gyógyvizek, nemkülönben *gyógytermény sava*.

Továbbá a hőjti idény beálltára minden fajta sajtok mindenemű conservált halak többek közt *angolna, füstölt hering, lazac, stockfisch, tőkehal, hidegen ütött lenmagolaj, mindenféle pástétomok*, dobozokban conservált főzelékek m. pl. *spárga, zöld borsó, zöld bab, lengyel gomba, szárított leveszöldség*.

A legnagyobb választék befőttek, gyümölcszsek, conservált francia gyümölcsökben, ugymint vegyes *szuccat gyümölcs, datolya, malagaszóló, szultán füge, papir mandula, paradió, pisztácia, pignoli, francia aszalt barack és alma, francia dió, darált mák*.

A husvéti ünnepekre a legnagyobb választék husvéti tojásokban és czukorkákban, Kugler (Gerbau) összes gyártmányainak egyedüli főraktára. Felemlitem, hogy a kórház-utcai szőlőmet házhelyeknek hét parcellában 18 m. utcai irond szélességben áruba bocsájtom, felőle értekezhetni

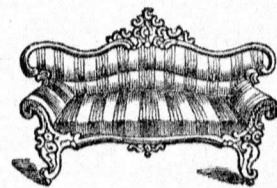
Kádár János vereskereszt üzletében.

A butorvásárlók figyelmébe.

Olcso

bútor

gyári árban, kezeség mellett

háló-, ebédlő-, szalon- és úri-szoba berendezések, valamint az egyes butordarabok a

Magyar Műbutorgyár

részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő u. elején.

Ipari és kereskedelmi vezető:

PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás-, szálloda- és kávéház-berendezések műipari vállalata, — Kivánatra tervek és költségvetések.

Telefon 421 szám.

Hirdetés.

A „NAGYVÁRADI HITELBANK” részvénytársaság. (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

Elfogad betéteket.

Legalább 3 hóig elhelyezett összeg után **5%-os kamatot fizet.**

Leszámitol váltókat.

Előleg ad: értékpapírokra, ékszerekre és terményekre.

Jelzálog kölcsönt nyújt: házakra és földbirtokra.

Az igazgatóság.

Pesti hazai takarékpénztári sorsjegyeket eladunk már most.

Készpénzért a napiárban.

Letétre való vételnél napi áron számítjuk és elegendő, ha a vevő a vételnél 30 koronát lefizet, a hátralékot tetés szerinti részletekben törleszti.

A letétre való vételnél a játékjog a vevőt illeti.

Központi Takarékpénztár r.-társaság.

Szilágyi Dezső-utca. (Adorján-ház). 1512.

Telefon 417.

Az „Első nagyváradai

Telefon 417

csizma- és czipőgyár

A székesfővárosi m. kir. államrendőrség szerződéses szállítói

Moskovits Farkas és Tsa

cég, mely 370 alkalmazottat és munkást foglalkoztat és a legfinomabb lábbelieket *kizárólag kézimunkával* készíti.

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. számú saját házában (volt rendőrségi épület) levő

kicsinybeni eladási üzletében férfi, női, fiu és gyermek-czipőket, vizmentes csizmákat eredeti gyári árban árusít és minden pár lábbelire a szabott gyári ár rá van plombálva.

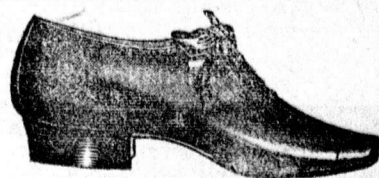
Kitűnő anyag.

Tartós munka.

Legjobb szabás!

Kényelmes viselet!

Legdivatosabb facon!

MEGNYILT! Uj szőnyeg-üzlet.

HAAS FÜLÖP és FIAI

szőnyeg és butorszövet gyárosok.
Magyar kir. udvari szállítók.

Nagyvárad, Fő-utca, az új Rimanóczy-palotában.

Biharmegye és Nagyvárad közönségének ajánlja szives figyelmébe

dusan felszerelt raktárát.

Eredeti keleti szőnyegek nagy választékban a legolcsóbb áron.

Továbbá minden egyébnemű szőnyegek, futószőnyegek, kókusz-futók, kókusz-lábtörők, kerevet átvétők, angora kecskebőrök és erdélyi pokróczok.

PAPIRKÁRPITOK

ugymint: szalon, uri-, ebédlő-, hálószobáknak legujabb styll szerint. Ágy-, asztal-, flanell-, kocsi- és utazótakarók, függönyök és portierek minden minőségben és árban.

Butorszövetek a lelegegánsabb, valamint a legegyszerűbb kivitelben. Jutányos árak mellett.

Haas Fülöp és Fiai

gyárosok, m. kir. udvari szállítók, Fő-utca, Rimanóczy-palota.

KERN ÉS PETROVICS

csemege, fűszer, pezsgő, bor, rum, ásványviz és vadkereskedése

Nagyvárad, Fő-utca. (Huzella M. céggel szemben).

Az arany kereszthez.

Legolcsóbb fűszer bevásárlási forrás.

Gazdasági, kerti vetemény- és virágmagvainkat,

melyek legjobb és legfrissebb minőségben általunk felelőség mellett a legelőnyösebb napi áron bocsájtatik a n. é. közönség rendelkezésére, továbbá mindennemű bőjti czikkeink, u. m. páczolt, füstölt és olajos bel- és külföldi halak minden nemei, különféle sajtok, naponta friss tea-vaj és hidegen ütött lenmag-olaj

készletünket ajánljuk a n. é. közönség szives figyelmébe.

Kern és Petrovics

fűszer- és csemege-kereskedők Nagyvárad, Fő-utca.